

**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра адвокатури**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
(протокол № від р.)

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ТЕОРІЯ АДВОКАТУРИ
(обов'язкова)

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Програма навчальної дисципліни «**Теорія адвокатури**»: галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право», освітньо-кваліфікаційний рівень другий (магістерський) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого ; уклад. Т. Б. Вільчик. - Електрон. текстові дані. - Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. - 30 с.

Розробник:

Вільчик Тетяна Борисівна - доктор юридичних наук, професор кафедри адвокатури

Затверджено на засіданні кафедри адвокатури протокол № 18 від 21.05. 2020 р.

Завідувач кафедри адвокатури _____

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	9
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	17
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	19
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	11
4.3. Освітні технології та методи навчання	12
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	24
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	17
4.6. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни.....	22
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	22
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	39
Додаток 3. Матриця зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями в програмі навчальної дисципліни	30

1. Вступ

1. Цілі та завдання навчальної дисципліни.

Цілями вивчення навчальної дисципліни «Теорія адвокатури» є оволодіння студентам теоретичними знаннями щодо об'єкту, предмету, методології, структури та етапів розвитку «Теорії адвокатури» як науки, вивчення історико-правових передумов становлення та етапів розвитку інституту адвокатури, її сучасного стану, правової природи адвокатури, її функцій, принципів організації та діяльності, взаємодії з органами державної, у тому числі – судової влади, а також національних та зарубіжних наукових доктрин, які детермінують організацію та діяльність адвокатури.

Цілями вивчення навчальної дисципліни «Теорія адвокатури» є також розвиток навичок аналітичної діяльності студентів, вироблення вмінь самостійного аналізу та тлумачення законодавства, судової практики з питань діяльності адвокатури, проведення порівняльно-правового аналізу організації і діяльності адвокатури у різних правових системах.

Завданнями навчальної дисципліни «Теорія адвокатури» є надання студентам систематизованих знань щодо національних та зарубіжних наукових доктрин організації та функціонування адвокатури; актуальних проблем та напрямів сучасних наукових досліджень у галузі теорії адвокатури; розвиток навичок самостійного вирішення студентами задач, що виникають в ході здійснення адвокатської діяльності, а також проблем іноваційного характеру, проведення науково-дослідницької роботи.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Навчальна дисципліна “Теорія адвокатури” належить до навчальних дисциплін спеціальної фахової підготовки. При її вивченні використовуються знання, отримані з таких дисциплін, як «Теорія та філософія права», «Конституційне право», «Судове право», «Організація діяльності адвокатури», «Основи адвокатури», «Безоплатна правова допомога» та ін.

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін : «Практикум адвокатури», «Адвокатська деонтологія», «Міжнародні стандарти адвокатури», «Міжнародне правосуддя» та ін.

2. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1. Знання об'єкту, предмету та методології теорії адвокатури.

ПК – 2. Знання понятійно-категоріального апарату та структури теорії адвокатури.

ПК – 3. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку теорії адвокатури як науки, її видатних представників та їх наукових праць.

ПК – 4. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку інституту адвокатури в Україні та в світі.

ПК – 5. Вміння визначати правову природу інституту адвокатури та його місце у юридичному механізмі захисту прав людини.

ПК – 6. Знання сутності принципів організації та діяльності адвокатури та їх співвідношення з іншими правовими категоріями.

ПК – 7. Знання сутності міжнародних та національних стандартів організації та діяльності адвокатури.

ПК – 8. Знання механізму інтернаціоналізації законодавства, що регулює право людини на захист її прав та діяльність адвокатури в умовах глобалізації.

ПК – 9. Знання іноваційних наукових доктрин щодо концептуальних засад взаємодії адвокатури і держави.

ПК – 10. Вміння визначити роль та місце адвокатури у системі судової влади в національній та зарубіжних правових системах.

ПК – 11. Знання сутності правового статусу адвоката та порядку його набуття в національній та зарубіжних правових системах.

ПК – 12. Вміння інтерпретувати професійні права та обов'язки адвоката, визначати проблеми у їх законодавчому забезпеченні.

ПК - 13. Знання міжнародно-правових стандартів гарантій адвокатської діяльності.

ПК – 14. Знання іноваційних наукових доктрин щодо сутності та значення адвокатської таємниці, правових механізмів її забезпечення.

ПК – 15. Знання механізмів оплати послуг адвоката в сучасних правових системах.

ПК – 16. Знання концептуальних засад юридичної відповідальності адвоката.

ПК – 17. Знання деонтологічних механізмів адвокатської діяльності та вміння застосовувати їх на практиці.

ПК – 18. Вміння орієнтуватись у питаннях правового забезпечення, організації та діяльності адвокатури сучасних правових систем зарубіжних країн.

ПК – 19. Знання порядку та умов набуття статусу адвоката в сучасних правових системах.

ПК – 20. Знання іноваційних наукових доктрин щодо організації системи органів адвокатського самоврядування в сучасних правових системах.

ПК – 21. Знання організації та діяльності адвоката в сучасних правових системах надання безоплатної правової допомоги.

ПК – 22. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти при здійсненні аналізу наукових доктрин та законодавства, що регулює організацію та діяльність адвокатури.

ПК – 23. Вміння виявляти й використовувати джерела інформації (бібліографії, документи, web-сайти та ін.) при здійсненні наукових досліджень та реалізації професійних повноважень адвоката.

Експлікація загальних і професійних компетентностей (Додаток 1).

3. В результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати наступні результати навчання:

РНС НД – 1. Демонструвати знання об'єкту, предмету та структури теорії адвокатури.

РНС НД – 2. Демонструвати уміння формулювати нові гіпотези та іноваційні проблеми в галузі теорії адвокатури, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження.

РНС НД – 3. Демонструвати знання основних історичних етапів виникнення та розвитку теорії адвокатури як науки, її видатних представників та їх наукових праць.

РНС НД – 4. Аналізувати систему детермінант розвитку теорії адвокатури в умовах глобалізації.

РНС НД – 5. Демонструвати знання основних історичних етапів виникнення та розвитку інституту адвокатури в Україні та в світі.

РНС НД – 6. Демонструвати знання сутності міжнародних та національних стандартів організації та діяльності адвокатури та їх співвідношення з іншими правовими категоріями.

РНС НД – 7. Демонструвати знання механізму інтернаціоналізації законодавства, що регулює право людини на захист її прав та діяльність адвокатури в умовах глобалізації.

РНС НД – 8. Демонструвати знання сутності принципів організації та діяльності адвокатури та їх співвідношення з іншими правовими категоріями.

РНС НД – 9. Демонструвати знання сутності концептуальних засад взаємодії адвокатури і держави.

РНС НД – 10. Демонструвати знання сутності іноваційних наукових доктрин щодо ролі та місця адвокатури у системі судової влади в національній та зарубіжних правових системах.

РНС НД – 11. Демонструвати вміння інтерпретувати професійні права та обов'язки адвоката, визначати проблеми у їх законодавчому забезпеченні.

РНС НД – 12. Демонструвати знання сутності іноваційних наукових доктрин щодо міжнародно-правових стандартів гарантій адвокатської діяльності.

РНС НД – 13. Демонструвати знання іноваційних наукових доктрин щодо сутності та значення адвокатської таємниці, правових механізмів її забезпечення.

РНС НД – 14. Визначати сутність механізмів деонтологічних засад адвокатської діяльності та вміти застосовувати їх на практиці.

РНС НД – 15. Демонструвати знання міжнародних та національних стандартів юридичної відповідальності адвоката та вміння оперувати ними на практиці.

РНС НД – 16. Демонструвати вміння орієнтуватись у питаннях правового забезпечення, організації та діяльності адвокатури сучасних правових систем зарубіжних країн.

РНС НД – 17. Здійснювати порівняльно-правовий аналіз різних правових систем адвокатури.

РНС НД – 18. Визначати обумовленість девіацій у сфері адвокатури та адвокатсько ї діяльності та висловлювати пропозиції щодо їх запобігання або усуненню.

РНС НД – 19. Застосувати сучасні інформаційні технології для пошуку, обробки та організації наукової інформації, нормативного матеріалу, прецедентного права.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією освітньо-професійної програми визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

4. Модуляризація компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни.

Експлікація модуляризації компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура навчальної дисципліни
Кількість кредитів ЕКТС: 5 Кількість модулів: 2 Загальна кількість годин: 98 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – другий (магістерський) Спеціальність –081 «Право»	Обов'язкова Лекції: 22 Практичні заняття: 26 Самостійна робота: 36 Консультації -14 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит).

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретико-правові засади інституту адвокатури

Теорія адвокатури як наука. Об'єкт та предмет науки теорії адвокатури. Понятійно-категоріальний апарат та структура теорії адвокатури. Адвокатура як об'єкт системного дослідження. Методологія наукових досліджень у галузі теорії адвокатури. Загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Загальнотеоретичні проблеми теорії адвокатури. Етапи розвитку теорії адвокатури. Відомі науковці та їх праці. Взаємодія теорії адвокатури та адвокатської практики. Перспективи подальших наукових досліджень у галузі теорії адвокатури.

Історико-правові передумови становлення та етапи розвитку інституту адвокатури в Україні та у світі. Основні історичні етапи виникнення та розвитку інституту адвокатури в Україні та в світі. Зародження адвокатури у Стародавньому світі. Становлення та розвиток професійної адвокатури в Україні. Історична генеза інститутів адвокатури та права на правову допомогу в зарубіжних країнах.

Адвокатура як інститут надання професійної правничої допомоги. Правова природа адвокатури та її місце у юридичному механізмі захисту прав людини. Функції інституту адвокатури. Принципи організації та діяльності інституту адвокатури.

Концептуальні засади взаємодії адвокатури і держави. Адвокатура як форма реалізації державних гарантій права на професійну правничу допомогу в умовах становлення громадянського суспільства та правової держави. Міжнародні стандарти та принципи взаємодії адвокатури і держави. Адвокатура та громадянське суспільство.

Адвокатура і судова влада. Місце адвокатури в системі судової влади. Міжнародні та національні стандарти взаємодії суддів та адвокатів. Правова природа обов'язків адвоката перед судом і перед клієнтом: національна та зарубіжні наукові доктрини. Відповідальність адвоката за проявлення неповаги до суду. Зловживання адвокатом процесуальними правами.

Міжнародні стандарти організації та діяльності інституту адвокатури. Класифікація та загальна характеристика міжнародних стандартів організації та діяльності інституту адвокатури. Напрями гармонізації національного законодавства із законодавством Європейського Союзу.

Модуль 2. Функціональні засади інституту адвокатури

Адвокат як суб'єкт надання професійної правничої допомоги. Зміст правового статусу адвоката в Україні: актуальні наукові підходи. Порядок набуття статусу адвоката в Україні. Незалежність адвоката та види діяльності, несумісні з його статусом. Особливості правового статусу адвоката – іноземця. Актуальні питання визначення підстав для здійснення адвокатської діяльності. Оподаткування адвокатської діяльності.

Професійні права та обов'язки адвокатів, гарантії адвокатської діяльності. Професійні права та обов'язки адвоката: класифікація, загальна характеристика, проблеми правового врегулювання. Поняття та система гарантій адвокатської діяльності. Міжнародно-правові стандарти гарантій адвокатської діяльності. Функції гарантії адвокатської діяльності. Адвокатська таємниця: національна та зарубіжна наукові доктрини.

Деонтологічні стандарти адвокатської діяльності. Деонтологічні стандарти адвокатської професії: поняття, завдання та функції. Основні принципи етичної поведінки адвоката. Етика взаємовідносин адвоката і суду, адвоката та інших учасників процесу, адвоката та посадових осіб органів державної влади, адвоката та

органів адвокатського самоврядування. Етичні аспекти взаємин між адвокатами. Принципи поведінки адвокатів у соціальних мережах.

Юридична відповідальність адвоката. Інститут юридичної відповідальності адвоката: теоретичні та практичні проблеми. Міжнародні стандарти юридичної відповідальності адвоката. Дисциплінарна відповідальність адвоката. Відповідальність адвоката за порушення деонтологічних засад адвокатської діяльності. Адміністративна відповідальність адвоката. Кримінальна відповідальність адвоката.

Особливості організації та діяльності адвокатури у країнах Європейського Союзу. Сучасні системи організації адвокатської діяльності у країнах ЄС. Порядок та умови набуття статусу адвоката у країнах ЄС. Професійні права та обов'язки адвоката. Гарантії адвокатської діяльності. Адвокат у системі безоплатної правової допомоги у країнах ЄС.

6. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

6.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.

Навчальною дисципліною «Теорія адвокатури» передбачено використання наступних форм організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота студентів; практична підготовка; контрольні заходи.

Видами навчальних занять є лекції; практичні, семінарські, індивідуальні заняття; консультації.

6.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.

1. Зміст та призначення самостійної роботи студентів.

Самостійна робота студента є однією із форм організації освітнього процесу. Метою самостійної роботи студента є сприяння поглибленому засвоєнню основних теоретичних положень і відпрацюванню навичок практичного застосування правових норм, що регулюють теоретичні та функціональні засади інституту адвокатури.

2. Форми самостійної роботи студентів.

Формами самостійної роботи студентів є:

- самостійна робота студентів з нормативними джерелами та рекомендованою літературою;
- робота з інформаційними ресурсами;
- підготовка до розгляду модельних справ;
- самостійне опрацювання та вивчення матеріалів навчальних занять;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка контрольної, курсової, наукової доповіді або наукового повідомлення, наукових тез або статті;
- розробка кейсів;
- підготовка до дебатів, дискусій, круглих столів, конференцій.

6.3. Освітні технології та методи навчання

У межах навчальної дисципліни «Теорія адвокатури» застосовуються наступні освітні технології:

- проблемне навчання (зокрема, вирішення студентами проблемної практичної ситуації; проведення системного аналізу норм чинного законодавства, що регулює діяльність адвокатури, з метою формування пропозицій щодо його оптимізації або усунення прогалин чи протиріч; здійснення порівняльно-правових досліджень діяльності адвокатури різних країн; прогнозування розвитку інституту адвокатури України тощо);

- аудіо-візуальні технології (посмотр/прослуховування лекцій відомих адвокатів та науковців, виступів міжнародних фахівців, слайдів, що відображають питання організації і діяльності адвокатури України та зарубіжних країн, записів судових процесів тощо).

У межах навчальної дисципліни «Теорія адвокатури» застосовуються наступні методи навчання:

Традиційні методи:

- *методи усного контролю:*
- індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, виступи студентів з науковими повідомленнями;
- *методи письмового контролю:*

- розв'язання тестових завдань, контрольні роботи, есе у рамках запропонованих тем; складання процесуальних документів; аналіз чинного законодавства або проектів законів, рішень Європейського Суду з прав людини тощо.

Інноваційні методи:

- участь у модельному судовому засіданні, інших ділових іграх;
- підготовка і проведення відео-презентації;
- складання судових промов та процесуальних документів адвоката за кейсами /фабулами справ;
- case-study;
- прес-конференції з актуальних проблем організації і діяльності адвокатури запрошенням практичних працівників органів адвокатури;
- розробка кейсів, схем, таблиць.

Методи самоконтролю:

- уміння самостійно оцінювати свої знання;
- здійснення аналізу відповідей або виступів інших студентів.

6.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Основними видами контролю знань студентів є: *поточний та підсумковий*.

Поточний контроль спрямований на виявлення якості засвоєння студентами знань, навичок і вмінь на всіх етапах процесу навчання. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь застосовувати отримані знання при відповіді на теоретичні запитання та вирішенні практичних завдань. Він проводиться у ході практичних занять. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи.

Поточний контроль може здійснюється у виді *оперативного та рубіжного контролю*.

Оперативний контроль проводиться у формі усного опитування студентів, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, у формі тестування, виступів студентів з науковими повідомленнями або доповідями; участі студентів у модельному судовому засіданні, у case-study; складання процесуальних документів тощо (див. фонд оціночних засобів).

Рубіжний контроль здійснюється після вивчення кожного змістового модулю програми навчальної дисципліни. Контрольний зріз знань студентів проводиться у вигляді тестів по кожному з двох модулів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітньо-кваліфікаційного рівня на проміжних або заключному етапах їх навчання. Він включає:

- семестровий контроль;
- державну атестацію студентів.

Семестровий контроль з певної дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Іспит – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного та рубіжного модульного контролю.

Оцінювання рівня знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю у діапазоні від 0 до 100 балів за навчальний курс. Мінімально необхідна кількість балів для допуску до складання іспиту складає – **40 балів**. Ці бали складаються з наступного оцінювання: відповіді на заняттях – до 5 балів за кожну відповідь (загальна кількість не може перевищувати 30 балів); опублікування наукової статті або тез - до 10 балів, проведення презентації, виступ з науковим повідомленням, презентацією – до 5-ти балів; виступ з науковою доповіддю – до 6-ти балів; розробка кейсів, слайдів, схем, таблиць – до 5ти балів; участь у роботі студентського наукового гуртка – до 6-ти балів.

Підсумковий бал за результатами поточного контролю обчислюється викладачем під час відповіді студента на іспиті. Загальним об'єктом оцінювання

знань є відповідні частини навчальної програми “Теорія адвокатури”, засвоєння якої перевіряється під час практичних занять та складання іспиту.

У разі невиконання завдань поточного контролю з об’єктивних причин студенти мають право на ліквідацію заборгованості. Час та порядок її проведення визначається кафедрою.

Державна атестація студентів проводиться державною екзаменаційною комісією після виконання програми підготовки за певним рівнем вищої освіти, затвердженим Законом України «Про вищу освіту». Основним завданням державної атестації є встановлення відповідності рівня якості підготовки випускників вимогам стандартів вищої освіти. За результатами успішної атестації видається диплом державного зразка про здобуття відповідного рівня вищої освіти, затвердженого Законом України «Про вищу освіту», та отриману кваліфікацію.

Фонд оціночних засобів перевірки знань студентів:

- опитування студентів у ході практичних занять;
- контрольний зріз знань студентів у вигляді тестів;
- виступи студентів з науковими повідомленнями або доповідями;
- участь студента у case-study;
- участь студента у роботі наукового гуртка;
- проведення презентації;
- підготовка наукової статті або тез;
- анотування (рецензування) наукових статей, монографій за темами навчальної дисципліни;
- підготовка студентом кейсів; слайдів, схем, таблиць з питань організації і діяльності адвокатури, аналізу рішень Європейського Суду з прав людини;
- державна атестація.

7. Критерії і рівні оцінювання результатів навчання

Рівнями оцінювання результатів навчання студентів є: пороговий, типовий, відмінний, які передбачають відповідність наступним критеріям:

пороговий – студент не в повній мірі володіє матеріалом навчальної дисципліни, йому не достатньо знань для вирішення практичних ситуацій;

типовий – студент виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною літературою, рекомендованою програмою;

відмінній – студент виявив всебічні, систематичні і глибокі знання, здатність самостійно виконувати завдання, передбачені програмою та застосовувати їх на практиці, ознайомлений з основною і додатковою літературою, рекомендованою програмою дисципліни.

ШКАЛА ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮАУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	20 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1 – 19

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Основна література:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» // (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, ст.282.
3. Закон України Про безоплатну правову допомогу // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 51, ст.577 .
4. Загальна декларація прав людини: Прийнято резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи / Упоряд. Ю.К. Качуренко. – 2-е вид. – К.: Юрінформ, 1992. – С. 18–24.
5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Прийнято резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. // Права людини: Збірник документів / Укл. В.С. Семенов, О.Н. Ярмиш та ін. – Харків: Ун-т внутр. справ, 1997. – С. 30-41
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Прийнято резолюцією 2200 А (XXI) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. // Права людини: зб. док. / Укл. В.С.Семенов, О.Н. Ярмиш та ін. – Х.: Ун-т внутр справ, 1997. – С. 4-25.
16. Резолюція (78) 8 «О юридической помощи и консультациях», принята Комитетом Министров Совета Европы 2 марта 1978 года // Российская юстиция. – 1997. – № 6. – С. 3.
7. Основні положення про роль адвокатів, прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_835
8. Правила адвокатської етики, затверджені звітно-виборним з'їздом адвокатів 9 червня 2017 р. Режим доступу: http://unba.org.ua/assets/uploads/3ae9a115a40b9a5bc04f_file.pdf /

9. Порядок допуску до складання кваліфікаційного іспиту, порядок складання кваліфікаційного іспиту та методика оцінювання результатів кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні, затв. Рішенням Ради адвокатів України №154 від 01 червня 2013 року.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vkdk.org/wp-content/uploads/2013/09/Poryadok-skladannia-ispytu.pdf>

10. Положення про помічника адвоката від 25 вересня 2015 року № 113– Електронний ресурс. – Режим доступу: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2016-06-13-polozhennya_57ebcf6b3f2e0.pdf

Підручники, навчальні посібники.

1. Комаров В.В. Курс цивільного процесу: Підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.; за ред. В. В. Комарова. — Х. : Право, 2011. — 1352 с.
2. Варфоломеева Т. В. Історія адвокатури: посіб. / Т. В. Варфоломеева, С. В. Гончаренко. – К.: Прецедент, 2008. – 214 с..
3. Організація роботи адвокатури в Україні : навч. посібник / Т. Б. Вільчик, О. М. Овчаренко, А. В. Іванцова та ін.; за заг. ред. І. Є. Марочкина. – Харків : Право, 2014. – 392 с.
4. Основи адвокатури та адвокатської діяльності (Навч. посібник для підготовки до комплексного іспиту) / І. Назаров, Т. Вільчик, О. Овчаренко.- Харків. Право – 2019. – 351 С.
5. Погорецький М. А. Адвокатура України : підручник / М. А. Погорецький, О. Г. Яновська. - Київ : Юрінком Інтер, 2014. – 368 с.
6. Яновська О. Г. Адвокатура та судова риторика: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни /О. Г. Яновська. – Київ: КНЕУ, 2008 – 156 с.

Монографії

- 1 Вільчик Т.Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні : монографія / Т.Б. Вільчик. – Харків: Право, 2015. – 400 с.

- 2 Іванцова А. В. Організаційні форми діяльності адвокатури: моногр. / А. В. Іванцова. – Х.: ФІНН, 2011. – 247 с.
- 3 Біцай А.В. Участь адвоката у медіації / Монографія (за заг. ред. О.Г.Яновської). - Київ – 2017. – 238 с.
- 4 Іваницький С.О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система: Монографія / С.О. Іваницький. Київ: Інтерсервіс, 2017. 800 с.
- 5 Бакаянова Н.М. Основи адвокатури України: функціональні та організаційні аспекти: монографія. Одеса: «Юридична література», 2017. 357 с.
- 6 Бірюкова А. М. Адвокатура України в умовах глобалізації: монографія. Київ, 2019. 423 с.
- 7 Заборовський В. В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України: монографія. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 900 с.

Статті

- 1 Комаров В. В. Цивільний процес у глобальному контексті / В. В. Комаров // Право України. – 2011. – № 10. – С. 22-43.
- 2 Вільчик Т.Б. Напрями адаптації законодавства, що регулює надання безоплатної правничої допомоги в Україні, до європейських стандартів // Право України. – № 12. – 2016. – С. 29-36.
- 3 Андрощук А. Професія юриста у країнах Європейського Союзу // Юридичний журнал -2011.- № 2.
- 4 Заборовский В.В. Проблемные вопросы соблюдения баланса между авторитетом суда и необходимостью выполнения адвокатом своих профессиональных обязанностей по защите интересов клиента. Власть закона. 2016. № 1. С. 124-134.
- 5 Сущенко В. Модель професійної культури адвоката: критерії та підходи. Юридична газета. Від 1 лютого 2017 р. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/model-profesiynoyi-kulturi-advokata-kriteriyi-ta-pidhodi.html>.

- 6 Чекмарьова Л.Ю. Актуальні питання класифікації моделей страхування професійної відповідальності адвоката // Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2019.- 139-142.

Додаткова література:

1. Вільчик Т.Б. Напрями адаптації законодавства, що регулює надання безоплатної правничої допомоги в Україні, до європейських стандартів // Право України. – № 12. – 2016. – С. 29-36.
2. Вільчик Т.Б. Адвокатура та громадянське суспільство у правовій державі / Т.Б. Вільчик // Право України. – 2014. – № 11– С. 243–250.
3. Вільчик Т. Б. Функції інституційної адвокатури // Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 2. С. 24–29. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_2_6.pdf
4. Vilchuk T. DUTIES OF A LAWYER TO A COURT AND TO A CLIENT. Russian Law Journal. 2018;6(4):62-99. <https://doi.org/10.17589/2309-8678-2018-6-4-62-99>
5. Адвокатура України: уроки перших років самоврядності лабораторія законодавчих ініціатив. Київ, 2018. URL: https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/Shadow_Report_Bar_19.09.2018pdf-1.pdf
6. Бакаянова Н. М. Этические принципы адвокатуры в Украине: монография. Одесса : Юрид. лит., 2005. 150 с.
7. Васьковский Е. В. Организация адвокатуры. Т.1. Очерк всеобщей истории адвокатуры / Е.В. Васьковский. С.Пб., 1983. 476 с.

Інтернет-ресурси.

Рішення Конституційного Суду України N 23-рп/2009, від 30.09.2009р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/doccatalog/document?id=73758>
 Сайт Ради адвокатів України - <http://radaadvokativ.org.ua/>
 Сайт Національної асоціації адвокатів України - <http://unba.org.ua/akts-naau>
 Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>
 Рада асоціацій адвокатів та товариств юристів Європи - <http://www.ccbe.eu>
 Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» - <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>
 Міжнародна асоціація адвокатів - <http://www.ibanet.org>

СЕНМК «Організація діяльності адвокатури»:

Режим доступу:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=245:denna-forma-navchannya&Itemid=151

Додаток 1.

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК – 1. Знання та розуміння предметної галузі і професії.	ПК – 1. Знання об'єкту та предмету та методології теорії адвокатури. ПК – 2. Знання понятійно-категоріального апарату та структури теорії адвокатури. ПК – 3. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку теорії адвокатури, її видатних представників та їх наукових праць. ПК – 4. Знання основних історичних етапів виникнення та розвитку інституту адвокатури в Україні та в світі.
ЗК – 2. Здатність до вирішення проблем інноваційного характеру.	ПК – 9. Знання іноваційних наукових доктрин щодо концептуальних засад взаємодії адвокатури і держави.
ЗК – 3. Здатність продукувати нові ідеї. ЗК-4. Здатність до пошуку альтернативних рішень у професійній діяльності.	ПК – 5. Вміння визначати правову природу інституту адвокатури та його місце у юридичному механізмі захисту прав людини. ПК – 6. Знання сутності принципів організації та діяльності адвокатури та їх співвідношення з іншими правовими категоріями. ПК – 7. Знання сутності міжнародних та національних стандартів організації та діяльності адвокатури.
ЗК - 6. Уміння ефективно проводити наукові дослідження.	ПК – 10. Вміння визначити роль та місце адвокатури у системі судової влади в національній та зарубіжних правових системах.

ЗК – 7. Уміння працювати в міждисциплінарній галузі.	ПК – 11. Знання сутності правового статусу адвоката та порядку його набуття в національній та зарубіжних правових системах. ПК - 13. Знання міжнародно-правових стандартів гарантій адвокатської діяльності.
ЗК-10.Уміння працювати в міжнародному середовищі.	ПК – 20. Знання іноваційних наукових доктрин щодо організації системи органів адвокатського самоврядування в сучасних правових системах. ПК – 21. Знання організації та діяльності адвоката в сучасних правових системах надання безоплатної правової допомоги.
ЗК – 12. Уміння виявляти й використовувати джерела інформації (бібліографії, документи, web-сайти та ін.) .	ПК – 23. Вміння виявляти й використовувати джерела інформації (бібліографії, документи, web-сайти та ін.) при здійсненні наукових досліджень та реалізації професійних повноважень адвоката.
ЗК - 13. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної діяльності.	ПК –12. Вміння інтерпретувати професійні права та обов'язки адвоката, визначати проблеми у їх законодавчому забезпеченні.
ЗК – 14. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.	ПК – 22. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти при здійсненні аналізу наукових доктрин та законодавства, що регулює організацію та діяльність адвокатури.
ФКС – фахові компетентності за спеціальністю	
ФКС-1.Уміння розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній процесі навчання, що передбачає проведення наукових досліджень та	ПК – 2. Знання понятійно-категоріального апарату та структури науки теорії адвокатури. ПК – 3. Знання основних історичних

впровадження інновацій.	етапів виникнення та розвитку теорії адвокатури як науки, її видатних представників та їх наукових праць.
ФКС–2. Уміння орієнтуватися в проблемах юридичної науки.	ПК – 5. Вміння визначати правову природу інституту адвокатури та його місце у юридичному механізмі захисту прав людини.
ФКС–3. Знання методології наукових досліджень в юриспруденції.	ПК – 1. Знання об'єкту та предмету та методології науки теорії адвокатури.
ФКС – 7. Знання механізму інтернаціоналізації права в умовах глобалізації.	ПК – 7. Знання сутності міжнародних та національних стандартів організації та діяльності адвокатури. ПК – 8. Знання механізму інтернаціоналізації законодавства, що регулює право людини на захист її прав та діяльність адвокатури в умовах глобалізації.
ФКС – 11. Уміння інтерпретувати практичну діяльність і соціально-правовий досвід як основних компонентів змісту юридичної практики.	ПК –12. Вміння інтерпретувати професійні права та обов'язки адвоката, визначати проблеми у їх законодавчому забезпеченні.
ФКС-12. Знання механізмів оцінки ефективності юридичної практики за видами юридичної діяльності.	ПК – 15. Знання механізмів оплати послуг адвоката в сучасних правових системах. ПК – 16. Знання концептуальних засад юридичної відповідальності адвоката.
ФКС–13. Знання гносеологічних і онтологічних підстав правового регулювання і правового впливу.	ПК –12. Вміння інтерпретувати професійні права та обов'язки адвоката, визначати проблеми у їх законодавчому забезпеченні. ПК - 13. Знання міжнародно-правових стандартів гарантій адвокатської діяльності.
ФКС– 14. Знання механізму вирішення юридичних колізій у правовому регулюванні суспільних відносин.	ПК – 14. Знання іноваційних наукових доктрин щодо сутності та значення адвокатської таємниці, правових механізмів її забезпечення.

ФКС– 16. Знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичної термінології тощо).	ПК – 17. Знання деонтологічних механізмів адвокатської діяльності та вміння застосовувати їх на практиці.
ФКС – 19. Знання структури та стандартів правничої професії та ролі правника в суспільстві.	ПК – 18. Вміння орієнтуватись у питаннях правового забезпечення, організації та діяльності адвокатури сучасних правових систем зарубіжних країн. ПК – 19. Знання порядку та умов набуття статусу адвоката в сучасних правових системах.

Додаток 2.

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
РНС – результати навчання за спеціальністю		Результати навчання з навчальної дисципліни
РНС-1.Здатність продемонструвати знання й розуміння юриспруденції в сучасному наукознавстві. Результати навчання за спеціальністю РНС-1.Здатність продемонструвати знання й розуміння юриспруденції в сучасному наукознавстві.		РНС НД – 1. Демонструвати знання об'єкту, предмету та структури теорії адвокатури. РНС НД – 2. Демонструвати вміння формулювати нові гіпотези та іноваційні проблеми в галузі теорії адвокатури, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження. РНС НД – 3. Демонструвати знання основних історичних етапів виникнення та розвитку теорії адвокатури як науки, її видатних представників та їх наукових праць.
РНС-2.Здатність продемонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації та формування сучасних правових систем.		РНС НД – 4. Аналізувати систему детермінант розвитку теорії адвокатури в умовах глобалізації. РНС НД – 5. Демонструвати знання основних історичних етапів виникнення та розвитку інституту адвокатури в Україні та в світі.
РНС-3.Проаналізувати детермінант розвитку правової теорії.		РНС НД – 6. Демонструвати знання сутності міжнародних та національних стандартів організації та діяльності адвокатури та їх співвідношення з іншими правовими категоріями. РНС НД – 7. Демонструвати знання механізму інтернаціоналізації законодавства, що регулює право

		людини на захист її прав та діяльність адвокатури в умовах глобалізації. РНС НД – 8. Демонструвати знання сутності принципів організації та діяльності адвокатури та їх співвідношення з іншими правовими категоріями.
РНС – 4. Проаналізувати методологічні аспекти взаємодії юридичної науки і юридичної практики.		РНС НД – 9. Демонструвати знання сутності концептуальних засад взаємодії адвокатури і держави. РНС НД – 11. Демонструвати вміння інтерпретувати професійні права та обов'язки адвоката, визначати проблеми у їх законодавчому забезпеченні.
РНС – 5. Інтерпретувати феномен юридичної практики як об'єкта науково-правових досліджень в юриспруденції		РНС НД – 12. Демонструвати знання сутності іноваційних наукових доктрин щодо міжнародно-правових стандартів гарантій адвокатської діяльності.
РНС – 6. Здатність продемонструвати вміння формулювати нові гіпотези та наукові проблеми в галузі права, обирати належні напрями й відповідні методи для їх дослідження.		РНС НД – 10. Демонструвати знання сутності іноваційних наукових доктрин щодо ролі та місця адвокатури у системі судової влади в національній та зарубіжних правових системах.
РНС-7. Доводити епістемологічну правомірність висунення теоретичних альтернатив при проведенні наукових досліджень.		РНС НД – 12. Демонструвати знання сутності іноваційних наукових доктрин щодо міжнародно-правових стандартів гарантій адвокатської діяльності.
РНС-10. Визначати індикатори якості й		РНС НД – 9. Демонструвати знання сутності концептуальних

ефективності юридичної практики.		засад взаємодії адвокатури і держави.
РНС-11.Здатність продемонструвати знання та розуміння прикладних аспектів правової герменевтики.	№ 2	РНС НД – 13. Демонструвати знання іноваційних наукових доктрин щодо сутності та значення адвокатської таємниці, правових механізмів її забезпечення. РНС НД – 14. Визначати сутність механізмів деонтологічних засад адвокатської діяльності та вміння застосовувати їх на практиці.
РНС–13. Інтерпретувати основні напрями правової глобалізації та інтернаціоналізації та визначати правові механізми реалізації права в різних правопорядках та юрисдикціях.		РНС НД – 16. Демонструвати вміння орієнтуватись у питаннях правового забезпечення, організації та діяльності адвокатури сучасних правових систем зарубіжних країн. РНС НД – 17. Здійснювати порівняльно-правовий аналіз різних правових систем адвокатури.
РНС – 16. Здатність продемонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.		РНС НД – 15. Демонструвати знання міжнародних та національних стандартів юридичної відповідальності адвоката та вміння оперувати ними на практиці. РНС НД – 19. Застосувати сучасні інформаційні технології для пошуку, обробки та організації наукової інформації, нормативного матеріалу, прецедентного права.
РНС-17. Проаналізувати обумовленість девіацій у правовій сфері.		РНС НД – 18. Визначати обумовленість девіацій у сфері адвокатури та адвокатської діяльності та висловлювати пропозиції щодо їх запобігання або усуненню.
РНС-18.Здійснювати правовий комплаєнс в межах професійних обов'язків.		РНС НД – 15. Демонструвати знання міжнародних та національних стандартів юридичної відповідальності адвоката та вміння

		оперувати ними на практиці. РНС НД – 17. Здійснювати порівняльно-правовий аналіз різних правових систем адвокатури.
РНС–19.Здатність продемонструвати знання й розуміння діяти відповідно до вимог юридичної деонтології у професійній діяльності.		РНС НД – 14. Визначати сутність механізмів деонтологічних засад адвокатської діяльності та вміти застосовувати їх на практиці.
РНП – результати навчання за спеціалізацією		

